

Trondheimsresolusjonen 2023.

Trondheimskonferansen 2023 vil motarbeide all politisk høyrevridning i verden og de stadig økende ulikhetene mellom folk, klasser og land. For å få til dette i Norge er **BAMA-linja** viktig med sine strategiske punkter:

B for å **bekjempe** nyliberalismen og høyrepolitikk nasjonalt og internasjonalt ved å lansere alternativer og en politikk fundamentert på fagbevegelsens verdigrunnlag. **A** for å **avvise** arbeidskraftkjøperforeninger og arbeidskraftkjøperes angrep på og undergraving av landsomfattende tariffavtaler. **M** for å **motvirke** høyredreining i fag- og arbeiderbevegelsen. **A** for å **aktivisere** fagbevegelsen. Kapitalistenes offensive og aggressive framferd raserer livsgrunnlaget vårt og sender altfor mange mennesker ut i elendighet. LO må bruke sin sjølstendige kraft på venstresida og alltid være partipolitisk uavhengig, men aldri politisk nøytral. Vi er for en demokratisk sosialisme der arbeiderklassen, folkeflertallet, har kontroll over produksjon og verdiskaping. Vi kjemper for et samfunn bygget på sosialistiske og feministiske prinsipper som ivaretar klima, miljø og folket.

I. **Fagbevegelsen i krisetid. Hvordan bør LOs lokalorganisasjoner og fagforeningene jobbe for å utvikle fagbevegelse fokusert på strategi, krav, organisering, aktivisering og alliansebygging.**

Fagbevegelsen og faglige rettigheter er fundamentet for et velfungerende arbeidsliv og en solidarisk utvikling av samfunn- og arbeidsliv. Tillitsvalgtes kjerneoppgave er å sikre medlemmenes andel av verdiskapingen i form av å sikre kjøpekraft, solidarisk lønnspolitikk, jevn fordeling og sosiale forbedringer. Tillitsvalgte har en viktig rolle for å fremme et organisert, anstendig og produktivt arbeidsliv hvor arbeidsfolks interesser og demokrati styrkes.

Endring i konsumprisindeksen (KPI) fra desember 2021 til desember 2022 er på 5,9 prosent. Det er langt over det som ble lagt til grunn i frontfagoppgjøret 2022, med forventa prisstigning på 3,3 prosent. Økt reallønn etter resultatet i frontfagoppgjøret med en ramme på 3,7 prosent lønnsøkning, har derfor blitt en kraftig reallønnsnedgang. Norges Bank har også siden mars 2022 vedtatt seks rentehevinger av styringsrenta fra 0,5 til 2,75 prosent gjeldende fra 16. desember 2022. Dette rammer arbeidsfolk. Vi støtter derfor opp om streiker i en dyrtid der prisene på matvarer, drivstoff og strøm skyter i været. Det må også tas et sterkere oppgjør med arbeidskjøpernes spekulasjoner i bruk av tvungen voldgift, som ble gjennomført i flere oppgjør i 2022.

I et arbeidsliv i stadig endring, hvor presset på ansatte, tillitsvalgte og den norske arbeidslivsmodellen bare blir større, må vi øke bevisstheten rundt disse utfordringene. Vi må øke bevisstheten om hva som er viktige trekk ved den nyliberale kapitalismen, og hvordan dette påvirker politikken, arbeidskjøperne, fagforeningene og tillitsvalgtes situasjon. Her kan nevnes privatisering, konkurranseutsetting, skattelette til de med mest, lavlønnskurrans og sosial dumping, svekket pensjonsreform og endring av offentlige institusjoner hvor forvaltning blir til markedstvang, og der stadig nye EU-direktiv fratar folkevalgte makt bit for bit. Kort sagt en utvikling der en regulert kapitalisme (sosialdemokrati) erstattes av «fri flyt» (høyrepolitikk) med økte forskjeller, mer fattigdom og økt usikkerhet.

Arbeidsforskningsinstituttet viste i 2014 at færre er villige til å påta seg tillitsverv, fordi deler av fagbevegelsen har gått for langt i retning en «servicemodell». Vi må fjerne oss fra et syn på medlemmene om at de trenger «medlemspleie», slik LO-kongressen vedtok i 2022. Tvert imot må vi stå opp mot høyreorienterte kapitalkrefter ved å jobbe med organisasjonsbygging for å skape aktive medlemmer og lokale organisasjonsledd. Ressursene må brukes på å styrke klubbene, slik at det også blir lettere å si ja til tillitsverv. Å øke interessen for skolering i fagbevegelsens ideologi og historie er nødvendig for å bevisstgjøre, politisere og aktivisere medlemmene.

For å bygge en handlekraftig kamporganisasjon må makt bygges nedenfra. Det kan ikke vedtas administrativt fra toppen. Hovedargumentet må være å stå sammen med andre for samtidig å ta vare på oss sjøl i spørsmål om lønns- og arbeidsvilkår. Fagbevegelsen må framstå mer som fagbevegelse, ved en mer bevisst organisering og aktivisering både i tariffoppgjør og i den politiske kampen.

Trondheimskonferansen 2023 oppfordrer fagforeningene.

1. til å vise solidaritet med bevegelse verden over som kjemper for arbeidsrettigheter, folkestyre, kvinners og skeives rettigheter og bærekraftig forvaltning av naturen.
2. til å følge opp tillitsvalgtåret 2019 ved å styrke arbeiderkollektiver og tillitsvalgte i klubbene med økt bruk av ressurser til opplæring, frikjøp og nettverksbygging på tvers av fagforeninger for å kunne dele erfaringer om å fremme organisasjonsbygging, aktive medlemmer og partssamarbeid.
3. til å ha større evne til å inkludere flere med minoritetsbakgrunn i alle ledd i organisasjonene.
4. til å bekjempe ulik lønn både mellom langtidsutdanna og andre yrkesgrupper i privat og offentlig sektor. Lønnspolitikken skal bygge på lik status og lik lønn for arbeid av lik verdi på tvers av strukturelle kjønnsforskjeller.

5. til å oppfordre LOs lokalorganisasjoner og nettverket av LO-lokalorganisasjoner, LO-NLO, om å arrangere erfaringsseminarer for tillitsvalgte om fagforeningsfiendtlige metoder klubber/tillitsvalgte kan bli utsatt for, og hvilke mottiltak som i praksis har fungert.
6. til å mobilisere for kraftfull gjennomføring av LO-kongressens vedtak om LO lokalorganisasjoners år i kongressperioden.
7. til å møte framprovosert tvungen lønnsnemnd med å videreføre streiken fram til endelig lov om tvungen lønnsnemnd er behandlet av Stortinget og ta initiativ til politisk streik og sympatiaksjoner der det ikke er reell fare for liv og helse.
8. til å støtte initiativet fra styret i LO i Trondheim og omegn om å igangsette en dyrtidsaksjon, og oppfordrer fagforeningene om å tilslutte seg denne.
9. i samarbeid med LOs lokalorganisasjoner å mobilisere til landsomfattende aksjoner 16. mars i protest mot strømpriskrisa og for krav om politisk kontroll over krafta.
10. til å prioritere krav om arbeidstidsnedsettelse med full lønnskompensasjon.

II. For en offensiv nasjonal industripolitikk: Fornybar kraft, nasjonal industribygging, sysselsetting, klima og miljø.

Trondheimskonferansen 2023 slutter opp om klimaavtalen inngått i Glasgow 2021 og FNs naturpanel. Globale klimagassutslipp må drastisk ned for å begrense temperaturstigningen til mellom 1,5 og 2 grader i 2050. Innsatsen må økes for å nå vårt nasjonale mål om kutt i klimagassutslipp på 55 % innen 2030. Resepten på en vellykka nasjonal industripolitikk må ivareta klima, biologisk mangfold og kulturlandskap. Fagbevegelsen må være pådriver for en erkjennelse om at klimamål kun nås ved omfattende omfordeling. Fra de som har mye til de som har lite.

Industriaksjonen bidro til å få industripolitikk på dagsorden i stortingsvalgkampen. Folk forstår i større grad industriens betydning for verdiskaping, sysselsetting, velferd og som viktig del for å løse klima utfordringene. Mye bra står i Hurdals-plattformen: 1) Størst mulig grad av vidareforedling av våre naturressursar i Norge; 2) Tilstrekkelig tilgang på kraft i hele landet. Fornybar kraft skal være et konkurransefortrinn for Norge, og gjøre det attraktivt å etablere ny kraftforedlende industri i Norge; 3) Satsing på havvind; 4) Satsing på blått hydrogen, ammoniakk, sol og eventuelle andre fornybare energiformer; 5) Satsing på karbonfangst (CCUS); 6) Utvikling av kraftkrevende industri, som for eksempel batterifabrikker, innenfor det kraftoverskuddet vi til enhver tid har; 7) Oppdrettsnæringa skal utvikles videre, bl.a. ved å satse på havbasert oppdrett; 8) Det organiserte arbeidslivet skal styrkes, og det skal utvikles flere tiltak mot useriøsitet og sosial dumping. Alt dette skal tilrettelegge for å øke eksporten ut over olje og gass med 50 % innen 2030. Og det skal føres en mye mer aktiv industripolitikk med en mye mer aktivt deltagende stat i nærings- og industripolitikken. Formuleringer er bra, men handling er bedre.

Trondheimskonferansen oppfordrer fagforeningene om å tilslutte seg Industriaksjonen og dens hovedsaker:

1. Øke forståelsen blant folk flest og beslutningstakere av industriens betydning for innovasjon, verdiskaping og sysselsetting i Norge.
2. Satsing på elektrifisering av norsk sokkel skal være basert på havvind.
3. Fremme industriutvikling som foredler naturressursene og tar hele landet i bruk innenfor kraftforedling, næringsmiddelindustri, verftsindustri og nye grønne næringer.
4. Fremme et høyproduktivt arbeidsliv med sterk medbestemmelse og uten løsarbeid via bemanningsbyråer.
5. Gjenreise en helhetlig energipolitikk som sikrer nasjonal og demokratisk kontroll med kraften og kraftprisen med formål om å understøtte norsk industriutvikling.
6. Styrke rammevilkårene for norsk matindustri slik at vi sikrer arbeidsplasser, bedre mattrygghet og økt grad av selvforsyning.

Energi er en nøkkelfaktor for å lykkes med ambisjoner om nasjonal industriutvikling. Spørsmålet er hvem sine interesser som skal prioriteres: Kraftbransjens ønske om høyest mulig profitt ved fri eksport av kraft som råvare til høyest mulig pris. Eller fellesskapets interesser i å prioritere forutsigbar og rimelig kraft til industriutvikling, sysselsetting og verdiskaping. Og et kraftregime der vanlige strømkunder ikke blir offer for kraftspekulantenes opportunistiske jag etter maksimal profitt. Vi utfordrer regjeringa på hvordan en aktiv statlig industripolitikk kan sikre billig, forutsigbar fornybar kraft til industrien om EU skal ha siste ord i energispørsmål når vi underkastes under Acer og EUs mål om et felles markedsbasert og EU regulert kraftregime i heile EU/EØS området. Nyheten om at EU ikkje vil godta et topssystem på strøm synliggjør at regjeringa må ta ACER og EUs energiunion ut av EØS-avtalen.

Trondheimskonferansen 2023 berømmer Industriaksjonen for initiativ til allianser og aksjoner i 2023 som krever politisk kontroll over og store kutt i strømprisene. Det forutsetter politisk kontroll over kraftbransjen. Vannkrafta er arvesølv som skal tjene folk flest og fortsette å være et konkurransefortrinn for industri og næringsliv.

Trondheimskonferansen krever overfor Storting og regjering:

1. Strømeksporsten skal stanses når fyllingsgraden faller under det normale for årstiden. I EU bygger medlemslandene opp gasslagrene sine, og da må Norge kunne bygge opp fyllingsgraden i vannmagasin;
2. Innfør pristak (30-50 øre per kWh) for strøm til sluttbrukere i Norge. Maksprisen bør reflektere produksjonskostnad, andre kostnader og rimelig fortjeneste for kraftprodusenten;
3. Dagens system med likestilling av alle formål når det gjelder tilgang til kraft og nett må endres slik at virksomhet som gir samfunnsnytte og verdiskaping prioriteres. Kraft fra land skal ikke brukes til elektrifisering av sokkelen og kryptovaluta.
4. Motiver til energisparing ved et topris-system med høy kostnad for unødig overforbruk, skjerpede enøk-krav og støtte til tiltak som sparer strøm. Oppgradering av vannkraftanleggene igangsettes umiddelbart.
5. Nye forhandlinger om kablene til Tyskland og Storbritannia. Kablene har det siste året knytta oss til høyere prisnivåer og er hovedårsaken til de høye strømprisene i Sør-Norge.
6. Ut av Acer og EUs energiunion – fortsatt kraftsamarbeid med våre naboland. Arbeiderpartiet og Senterpartiet må stå ved formuleringen i regjeringserklæringen: «*Sørge for at beslutninger om utbygging av kraft og sammensetningen av den norske kraftmiksen forblir norske, nasjonale beslutninger*».
7. Hurdalsplattformens løfte om at ingen nye utenlandskabler skal etableres i denne stortingsperioden må også gjelde nye kabler til Danmark.

III. Fagbevegelsen og politisk makt – en ny kurs for framtida.

Stortingsvalget 2021 viste at partier vinner valg og et mandat for rød-grønne partier når man appellerer til arbeidsfolk og fagbevegelsen. Fagbevegelsen må reise selvstendige krav i et faglig politisk samarbeid med flere rød-grønne partier. Da vil tillitsvalgte og medlemmer aktiviseres, allianser utvikles, og nyliberalismen bekjempes. Vi må hindre høyreflertall og vinne de rødgrønne.

Ifølge Fafo er deltidsandelen høyest blant butikkansatte, hjelpepleiere, omsorgsarbeidere, servitører og ansatte i kantiner. Andelen som arbeider heltid er rundt 30 % i yrker som omsorgs- og butikkarbeider. Regjeringen vil at arbeidskjøper må dokumentere at det er behov for å ansette en person på deltid. Fagforbundet gjennomførte sist år en stor undersøkelse blant sine medlemmer. Hver femte medlem ønsker seg større stillingsbrøk.

NAV fremla i oktober 2021 tall som viser at 692.000 mennesker, 21 %, ved utgangen av 2020 var i «utenforskap fra arbeidslivet», definert som de mellom 20-66 år som ikke er i jobb, utdanning, får alderspensjon eller avtalefestet pensjon. Av disse får 255.000 ingen trygdeytelser fra NAV. Unge under 35 år har den høyeste andelen «utenforskap uten trygd».

Velferdsstaten må styrkes og bygges, gjennom økt finansiering av kommune/fylkeskommune, sykehusene og NAV. Med stor sosial usikkerhet og dyrtid er velferdsstaten viktigere enn noensinne som et sikkerhetsnett for innbyggerne. En universell velferdsstat er med på å utjevne forskjeller og er avgjørende for at folk kan stå i arbeid. «Arbeidslinja» må skrotes og erstattes med rett til arbeid og satsing på tiltak som kan inkludere dem som har vansker med å skaffe arbeid. Ytelsene må økes til minimum SIFOs referansebudsjett i alle kommuner, ingen blir friske av å ha dårlig økonomi. NAV-kontorene må ha åpningstider og være tilgjengelig på telefon som sikrer at folk får brukt velferdstjenestene. Man må ha rett til å snakke med et menneske når man har behov for det. Den såkalte tillitsreformen må bli en reform som både øker ansattes medbestemmelse og innflytelse og at ansatte får brukt sin kompetanse og får handlingsrom til å gi den hjelp som er nødvendig.

Bemanningsbransjen lar seg ikke tilpasse den norske arbeidslivsmodellen. Sterke arbeiderkollektiv eksisterer på grunnlag av *fysisk nærhet, likhet og felles problemsituasjon/felles problemforståelse* blant arbeiderne. Mangel på *fast ansettelse* undergraver fagbevegelsens makt. Tross likebehandling, seriøsitetmodeller v/offentlige oppdrag, innstramning i arbeidsmiljøloven og utvida tilsynsmyndighet, så fortsetter omgåelsene og omfanget av løsarbeid.

Etter åtte år med en regjering som anerkjente det uorganiserte arbeidslivet, har Norge nå fått en regjering som er opptatt av et godt og organisert arbeidsliv. Et omfattende arbeid har blitt gjort på kort tid. Nye og strenge reguleringer av bemanningsselskapene, kollektiv søksmålsrett slik at fagbevegelsen kan gå til sak ved lovbrudd om innleie og midlertidige ansettelser, og styrkede rettigheter til faste og hele stillinger, er noe av det som allerede er igangsatt. Høyres og FrPs generelle adgang til midlertidige ansettelser er reversert, og fagforeningsfradraget er

doblet innen utgangen av 2022. Dette er et klart brudd med mange års usosial høyrepolitikk, og vil være en viktig del av kampen mot utviklingen av et mer klassesdelt Forskjells-Norge.

Hurdalsplattformen til AP/SP regjeringa legger opp til å innfri mange av kravene fagbevegelsen stilte før valget. Men politikkenes kvalitet får vi først se når målene brytes ned til praktisk politikk og konkretiseres ved aktive tiltak.

Trondheimskonferansen 2023 fremhever 24 krav for en rødgrønn politikk:

1. Forby dagens bemanningsbransje – ja til offentlig arbeidsformidling.
2. Regjeringa må innføre forbud mot innleie av arbeidskraft fra private virksomheter som ikke er produksjonsbedrifter, også i andre pressområder og bransjer i tillegg til byggeplasser i Oslofjord-fylkene.
3. Prinsippene i ervervsloven gjeninnføres.
4. Deler av Statens Pensjonsfond utland med markedsverdi 12.01.23 på 13.097 milliarder kroner, må gjennom fondsavsetninger, brukes til å investere i høyteknologisk nasjonal industriutvikling og infrastruktur, som gir globale klimaløsninger.
5. Et statlig investeringselskap til industriell satsing basert på utnyttelse og foredling av grønne, norske råvarer og fornybart karbon slik Hurdalsplattformen åpner for. Selskapet må ha en formålsparagraf som setter klare politiske samfunns mål for sitt virke og investeringsstrategi.
6. Nei til Norsk deltagelse i EUs energiunion ACER. Allerede fattede vedtak om ACER må reverseres, for å sikre råderetten over krafta og distribusjonen av den for å nå ambisjoner om nasjonal industriutvikling.
7. En vellykket global klimapolitikk vil føre til lavere olje- og gassforbruk. Petroleumsnæringens andel av sysselsetting og økonomi vil reduseres, med behov for en aktiv stat for å omstille eksisterende og utvikle nye næringer.
8. Klimaomstilling må være rettferdig. Oppslutning om endringer forutsetter bedriftsdemokrati med reelt partssamarbeid og medvirkning. Velferdsstatens sikkerhetsnett må gi trygge rammer for dette.
9. Etter oppfordring fra mange hold, også to ganger fra Trondheimskonferansen, lovet regjeringen i statsbudsjett avtalen i desember 2022 at KAF skulle utredes. Et kort kapittel i statsbudsjettet for 2023 var det regjeringen leverte. Det var ikke en utredning, men et rent partsinnlegg fra embetsverket som ikke bare var mot KAF, men klart viste at de ikke forsto KAF. Trondheimskonferansen slutter seg til kravet om en ny utredning hvor eksperter utenfor finansdepartementet som har kompetanse på KAF deltar.
10. Alle punktene i Hurdalsplattformens tiltak for heltid må snarest gjennomføres. Et heltidsløft i tett samarbeid med kommuner, helseforetak og partene i arbeidslivet iverksettes, blant annet ved å stimulere til lokalt partssamarbeid om heltidskultur, spre kunnskap om lokale løsninger som har vært vellykkede. Midler må settes av på statsbudsjettet for å gjennomføre lokale tiltak for å redusere deltidsarbeid.
11. Drift av offentlige tjenester i egenregi med trygg og forsvarlig bemanning.
12. Fjern velferdsprofitører, konkurranseutsetting, anbud og privatisering.
13. Sykehusene tas tilbake fra bedriftsøkonomiske foretak til folkevalgt forvaltning.
14. Skrote «arbeidslinja» og erstatte den med rett til arbeid.
15. Styrke og endre NAV slik at de som har behov får nødvendig hjelp.
16. Kollektivtrafikk er en viktig del av norsk velferd og må styrkes og utvikles. Unntaksbestemmelsen i kollektivtrafikkforordningen skal benyttes for å ta tilbake kollektivtrafikken i offentlig egenregi. Anbudsregimet må avvikles for å sikre folkestyre og arbeiderdemokrati.
17. Gjenreis et statlig helhetlig jernbaneselskap på drift og infrastruktur.
18. Liberaliseringa av drosjenæringa blir reversert.
19. Staten og arbeidskjøper bidrar til å styrke pensjonsnivået og AFP ordningen økonomisk. For å oppnå målet om rettferdige pensjoner til alle må Folketrygden styrkes, og levealdersjusteringa må reverseres.
20. Bruk reservasjonsretten mot EØS direktiv som truer arbeidsplasser, offentlig velferd og faglige rettigheter.
21. Gjennomfør en utredning for å vurdere erfaringene fra EØS-samarbeidet de siste 10 år. I den forbindelse skal det blant annet utredes erfaringene nærstående land utenfor EU har med alternative avtaler med EU.
22. Regjeringen skal legge til rette for å få utdanna flere helsearbeidere, og ikke basere fremtidig drift av helsevesenet på import av arbeidskraft. Helsearbeidermangelen er global. Å tappe andre land for sårt trengte helsearbeidere er usolidarisk.
23. At studiefinansieringen må knyttes til grunnbeløpet i folketrygden og økes til 2 G slik at man kan være fulltidsstudent.
24. Butikkansatte må bli omfattet av arbeidsmiljølovens forbud mot natt- og søndagsarbeid. For å bevare søndagen som felles fridag må unntakene strammes inn og lovgivingen faktisk håndheves.

IV. Kampen for og respekten for tariffavtaler.

Mange tillitsvalgte har stått i en utsatt situasjon for å forsvare arbeidskamerater mot vilkårlig behandling, forsøk på å hindre fagorganisering ved nye selskapsstrukturer, innleie og oppsplitting av bedrifter. Fagbevegelsen må som motvekt utvikle sosialt orienterte aktive klubber, basert på velfungerende arbeiderkollektiver.

Det er viktig å overføre kunnskap på tvers av organisasjonsledd om tillitsvalgtes erfaringer knytta til prosessen og hendelser fra ansatte organiseres til tariffavtale er underskrevet. Det samme gjelder kunnskap om tillitsvalgtes erfaringer knytta til mangel på etterlevelse av tariffavtaler og hvordan dette kan motvirkes.

Det er fagbevegelsen og de fagorganiserte sjøl som avgjør bruk av faglige kampmidler. Kamp for tariffavtaler de senere år har vist at det avgjørende for å vinne var sympatistreikvarslene fra fagorganiserte i andre fagforbund.

Trondheimskonferansen 2023 oppfordrer fagforeningene

1. til å mobilisere støtte i form av boikott, blokade og fanemarkeringer der virksomheter presser fagorganiserte for å frafalle krav om tariffavtale.
2. til å planlegge sympatistreik(er) før en eventuell slik streik. Adgangen til sympatistreik må gjøres lettere å ved at fagbevegelsen selv bestemmer omfang og varighet, spesielt ved støtte til streik for tariffavtale. Klubber og fagforeninger må erklære vilje til sympatistreik der fagorganiserte slåss for tariffavtale.

V. EØS og fagbevegelsen

Det indre markedet i EØS er en pådriver for en nyliberalistisk kapitalisme, via traktater, direktiver, forordninger og pålegg, ofte i strid med nasjonale lover og opparbeidede rettigheter. EØS er ikke et klassekompromiss. EØS er udemokratisk fordi folkestyret undergraves, og usolidarisk fordi fagbevegelsen svekkes. EØS bidrar til å styrke høyresida og arbeidsskjøpernes makt. Erstattes EØS-avtalen med en likeverdig handelsavtale, kan vi kvitte oss med EU-direktiver om utstasjonering, tjenester og vikarbyråer. Vi kan da kreve at våre bestemmelser for reise-, kost og losji skal gjelde alle arbeidstakere i Norge, kreve at virksomheter med tariffavtaler skal prioriteres ved offentlig oppdrag, samt holde Norge utenfor Acer og reversere EUs jernbanepakke fire.

Trondheimskonferansen 2023 oppfordrer til fortsatt kamp mot EØS.

VI Pensjonsreformen.

Pensjonsreformen ble innført i 2011, det nye regimet innebar blant annet en radikal omlegging av folketrygden. Denne omleggingen rammer arbeidere i tunge yrker, som ofte ikke klarer å stå til pensjonsalder, særlig hardt. Samtidig erstattes minstepensjon gradvis av garantipensjonen. Det betyr at laveste pensjonsytelse vil gå ned med over 20 000 kr i året. For hvert år som går blir pensjonene lavere og ikke til å leve med for dagens ungdom. I 2025 er det beregnet at det første årskullet blir full ut rammet av pensjonsreformen. Pensjonene blir lavere for hvert år, og i framtida vil en stor befolkningsandel få garantipensjon som er under EUs fattigdomsgrense. I juni 2022 leverte det regjeringsoppnevnte pensjonsutvalget sin evaluering av pensjonsreformen. De foreslo å øke pensjonsalderen, delvis skjerme de uføre fra levealdersjusteringen, og heve minstepensjonen.

Avtalefestet pensjon. I det samordna oppgjøret i privat sektor i 2018 ble partene enige om at dagens AFP-ordning skulle forbedres. Myndighetene og arbeidsskjøperne fikk gjennomslag for at ordningen ikke skal koste mer og LO krevde at full AFP skal beholdes på samme nivå som i dag. I forslaget vil flere få AFP, men på et lavere nivå enn i dag. Det vil være umulig å oppnå full AFP på dagens nivå fordi man må ha mer enn 40 år i en tariffbundet bedrift før året man fyller 62. Det eneste kvalifikasjonskravet for å få beholde AFP-opptjeningen, er at man ikke blir ufør.

Særaldersgrenser. I 2021 fjerna Solbergregjeringa plikten til å fratre ved oppnådd særaldersgrense. Regjeringa fjerna i praksis tidligpensjonsordningen, et avtalebrudd etter avtale om ny offentlig tjenstepensjon i 2018. Det skal ikke være den enkelte arbeider som jobber i et samfunnskritisk yrke som må ta et individuelt økonomisk valg mellom en anstendig pensjon, sin egen og andres helse. Det er plikten til å fratre - ikke muligheten til å slutte, som beskytter samfunnets-, den enkelte og kollegaers sikkerhet og helse.

Trondheimskonferansen 2023 krever at

- Stortinget styrker ytelsene i folketrygden og fjerner levealdersjusteringen av pensjonene.
- Garantipensjonen økes til å bli lik minstepensjon og begge heves til minimum EUs fattigdomsgrense.
- Uføre skjerms fra levealdersjusteringen.
- Dagens pensjonsalder beholdes.
- Foreslått ny AFP avvises dersom opptjeningstid ikke senkes til maks 20 år og uføre omfattes av ordningen
- Gjeninnfører plikten til å fratre ved oppnådd særaldersgrense som og sikrer en pensjon på nivå med yrkesaktive som står til pensjonsalder.